

Kristalpalais reeks voor eigentijdse filosofie

Frans van Peperstraten

Oordelen zonder regels

Kant over
schoonheid, kunst
en natuur

Boom

© Frans van Peperstraten, 2020

© Boom uitgevers Amsterdam, 2020

ISBN 978 90 2443 324 7 | NUR 730

Ontwerp omslag en

boekverzorging

Ingo Offermanns, Hamburg

Opmaak

Peter Tychon, Wijchen

Op het omslag

Haweis & Coles, Le Penseur, 1880 (uit: Hélène

Pinet, *Rodin – Der Bildhauer im Licht seiner*

Photografen, Klett-Cotta, Stuttgart 1986)

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

www.boomfilosofie.nl

www.boomuitgeversamsterdam.nl

	—
9	Inleiding
15	1 Het probleem
15	De transcendentale kritiek
17	Kants copernicaanse omwenteling
18	Kritiek en metafysica
20	Theoretische en praktische filosofie
22	Kennen en denken
26	De kloof en de brug
29	Het oordeelsvermogen
32	Het bepalende en het reflecterende oordeel
33	De doelmatigheid van de natuur
37	Esthetica en teleologie
43	2 Het schone
43	Wat betekent esthetisch?
52	Het eerste aspect: belangeloosheid
55	Het tweede aspect: algemeenheid zonder begrip
62	Het derde aspect: doelmatigheid zonder doel
77	Het vierde aspect: noodzakelijkheid zonder begrip
81	Vrije wetmatigheid
87	3 Het sublieme
88	Het sublieme vergeleken met het schone
97	De analyse en de indeling
99	Het mathematisch sublieme
109	Het dynamisch sublieme
121	4 Gevoelens
121	Een vergelijking tussen het aangename, het schone, het sublieme en het goede
124	Het sublieme in de transcendentale kritiek
129	De esthetica en het palet aan affecten
136	De transcendentale versus de empirische methode

141	5 De algemene mededeelbaarheid
143	Twee logische bijzonderheden
150	De eigenlijke deductie
152	De mededeelbaarheid van de lust
153	Opnieuw de <i>sensus communis</i>
158	Twee metabelangen
167	6 De kunst
168	De kunst in het algemeen
170	De schone kunst en de wetenschap
172	De schone kunst en de natuur
174	Het genie
204	Indeling en rangorde van de schone kunsten
221	7 De dialectiek van het esthetisch oordeelsvermogen
222	De antinomie van de smaak
225	De oplossing van de antinomie van de smaak
227	Verschillende typen begrippen en ideeën
231	Verschillende typen antinomieën
233	Het idealisme
235	De symbolische presentatie
239	Het schone als symbool van het goede
243	De methodeleer: er is geen methode
247	8 De teleologie van de natuur
250	De Analytica van het teleologisch oordeelsvermogen
260	De Dialectiek van het teleologisch oordeelsvermogen
271	9 Teleologie, ethiek en theologie
273	De mens als laatste doel van de natuur
277	De mens als einddoel van de natuur
279	Fysico-theologie of ethico-theologie?
281	Het morele godsbewijs
285	De menselijke vrijheid als grondslag van de religie

293	10 Slotbeschouwing: het oordeel, de cultuur en de transcendentale filosofie
293	Heeft Kant zijn opzet waargemaakt?
298	De cultuur
301	Cultuur versus transcendentale kritiek
305	Aanbevolen literatuur
307	Register

